

Asia: VN/3762/2025

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry (SBB) kiittää mahdollisuudesta toimittaa lausunto. SBB:llä ei ole lausuttavaa esitetyistä muutoksista. Esitämme kuitenkin, että asetusluonnokseen lisättäisiin tarkennuksia kestävyysjärjestelmän tarkastamiseen ja todentamiseen liittyen, painotuksena nimenomaan nykyisten tarkastus- ja todentamisvelvoitteiden keventäminen. Kestävyysjärjestelmän tarkastamis- ja todentamisvelvoitteiden keventäminen olisi konkreettinen keino edistää biokaasutoimialaa, sillä se vähentäisi hallinnollisia kustannuksia ja taakkaa ja parantaisi näin laitosten kannattavuutta. Kestävyysslain mukaan tarkempia säännöksiä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella myös tarkastukseen ja ulkoiseen todentamiseen liittyen (esimerkiksi 20 §Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän noudattamisen tarkastaminen, 21 §Tarkastuskertomus, 28 §Todentajien tehtävät).

Kestävyysasetuksen muuttamisen yhteydessä voitaisiin jo nyt saattaa ajan tasalle myös pienen kokoluokan laitosten kestävyysjärjestelmät, jotka ovat hyvin ajankohtaisia REDIII:n toimeenpanoon ja parhaillaan käsittelyssä olevan kestävyyslain muutosesitykseen (HE 37/2025 vp) liittyen.

Käytännössä pienten laitosten kestävyysjärjestelmävaatimuksia voitaisiin keventää kehittämällä nykyistä ns. suppeaa kestävyysjärjestelmää. Pääosin tämä voidaan tehdä Energiaviraston ohjeistuksen kautta, mutta ennakoitavuuden ja kustannustehokkuuden näkökulmasta joitakin reunaehtoja voitaisiin määrittää myös kestävyysasetuksessa. Ehdotuksemme suppean kestävyysjärjestelmän keventämiseksi:

1. Määritetään ulkopuolisen todentamisen tarve ja laajuus: Ulkoinen todentaminen tehdään kestävyysjärjestelmän käyttöönoton ja virallisen muutoksenteon yhteydessä, minkä jälkeen

ulkopuolinen todentaminen tehdään tämän jälkeen riskiperusteisesti 1-5 vuoden välein. Ulkopuolista todentamista ei tule tehdä vuosittain, ellei laitoksella ole tapahtunut oleellista muutosta. Lisäksi toiminnanharjoittaja raportoi kestävyystiedot vuosittain Energiavirastolle nykykäytännön mukaisesti.

2. Määritetään ulkopuolisen todentajan laituskäyntien tarve ja tiheys: Ulkoinen todentaminen tehdään paikan päällä kestävyysjärjestelmän käyttöönoton ja virallisen muutoksenteon yhteydessä, minkä jälkeen ulkopuolinen todentaminen tehdään tämän jälkeen riskiperusteisesti 1-5 vuoden välein. Paikan päällä tulee käydä, jos laitoksen toiminnassa on tapahtunut oleellinen muutos tai edellisestä laituskäynnistä on viisi vuotta.

3. Kohtuullistetaan Energiaviraston uuden järjestelmän ja muutoshakemuksen hyväksymismaksuja. Tällä hetkellä laajan kestävyysjärjestelmän hyväksymispäätöksen hinta on Energiavirastossa 8 000 € ja suppean kestävyysjärjestelmän 4 000 €, ja muutospäätös laajalle kestävyysjärjestelmälle maksaa 4 000 € ja suppealle 2 000 €.

Perustelut:

REDIII tuo kestävyyslain piiriin 70 uutta laitosta, uusia RFNBO-laitoksia ja lisäksi nykyisen 200 laitoksen kestävyysjärjestelmä tulee päivittää. Päivitystyö haastaa sekä toiminnanharjoittajat että Energiaviraston.

RED ei aseta tarkkoja vaatimuksia kestävyysjärjestelmien tarkastus- ja todentamisvelvoitteisiin, vaan niissä on paljon kansallisen harkinnan mahdollisuuksia. Kestävyysjärjestelmien tarkastus- ja todentamisvelvoitteet ovat nyt laajempia kuin esimerkiksi ympäristönsuojelulainsäädännön mukaiset ympäristöluvan ennakko- ja jälkivalvonnat. Säännöllistä valvontaa varten ELY-keskuksissa on käytössä neljä valvontaluokkaa, VL 1–VL 4. Ympäristövalvonnan ohjeen mukaisesti valvontaluokkaan VL 1 kuuluville laitoksille tehdään määräaikaistarkastus kerran vuodessa, luokkaan VL 2 kuuluville joka toinen vuosi, luokkaan VL 3 kuuluville joka kolmas vuosi ja luokkaan VL 4 kuuluville laitoksille otantaperusteisesti, kuitenkin vähintään kerran 5–10 vuodessa. Teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalaan kuuluvien laitosten määräaikaistarkastus tehdään toiminnan riskitason perusteella 1–3 vuoden välein.
(https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/HAMELY_Valvontasuunnitelma_2025.pdf)

REDIII mahdollistaa yksinkertaistetut menettelyt kiinteän biopolttoaineen laitoksille 7,5-20 MW. Alle 2 MW:n biometaanin tuotantolaitoksilta ei myöskään edellytetä kestävyyslain mukaista kestävyys osoittamista, mutta käytännössä sitä tarvitaan, jotta biometaanin saa veroedun ja sitä voidaan hyödyntää jakeluvelvoitteessa ja päästökaupassa (ETS1, ETS2). Kestävyys tulee osoittaa myös tukiehtojen täyttymisen osoittamisessa. Kestävyyslaki määrittää polttoaineen arvomuodostuksen, jolloin se on keskeinen instrumentti myös laitosten kannattavuuden näkökulmasta.

Kestävyyden osoittaminen edellyttää hyväksyttyä kestävyysjärjestelmää, joka tulee hyväksyttää Energiavirastolla ja tarkastuttaa ulkoisen tarkastajan toimesta. Tällä hetkellä ulkoisen tarkastajan tulee tarkastaa laitoksen kestävyysjärjestelmä vuosittain, usein tarkastuksen yhteydessä suoritetaan myös laitosvierailu. Kestävyysjärjestelmä kokonaisuudessaan synnyttää toiminnanharjoittajille kustannuksia Energiavirastolle maksettavasta hyväksymismaksusta sekä ulkoisen tarkastuksen kuluista (konsulttien työaika ja matkakulut). Ulkoisen tarkastuksen hinta on luokkaa 3000-5000 € vuosittain, jos tehdään myös laitosvierailu. Näiden lisäksi toiminnanharjoittajalle koituu kuluja kestävyysjärjestelmän rakentamisesta järjestelmän käyttöönoton yhteydessä sekä vuosittaisesta ylläpidosta. Hallituksen esityksessä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta (HE 37/2025 vp) mukaan kustannukset ovat reilusti yli 10 000€ perustamiskustannuksia ja 6 000-8 000€ vuosittaisia ylläpitokustannuksia. SBB:n arvioiden mukaan kustannukset ovat tätä korkeammat. Täten pienen mittakaavan tuotantolaitoksessa kalenterivuoden aikana kulutukseen toimittaman biokaasun myynnistä saatavat tulot voivat hyvinkin olla suhteessa pienemmät kuin koituneet kokonaiskustannukset.

Virolainen-Hynnä Anna
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry